

קונטרס

לד לד

שנאמרו על ידי

כ"ק אדמו"ר שליט"א

מהאלמין

הוצאה שני'

*

ה'תשנ"ז

בלתי מוגה

הוצאת אור יחזקאל

ברוקלין, נוא יארק יע"א
שנת תשנ"ז לפ"ק

פרשת לך לך

-א-

ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן לא-ל עליון. ויברכהו ויאמר ברוך אברם לא-ל עליון קונה שמים וארץ, וברוך א-ל עליון אשר מגן צריך בידיך ויתן לו מעשר מכל (בראשית יד, יח-כ)

הנה יש כמה דקדוקים במקראי קודש הללו.

א) ומלכי צדק מלך שלם, מדוע הזכיר כאן שהי' מלך, ובפרט שהי' מלך שלם, מאי נפקא לן מינה כאן, ואם רצה הכתוב להודיענו ששם בן נח הי' מלך של המדינה ששמה שלם, הי' לו להודיענו דבר זה במקום אחר, ומדוע הזכיר דבר זה כאן, גבי הוציא לחם ויין.

ב) והוא כהן לא-ל עליון, צ"ב מדוע הודיע הכתוב כאן שהי' כהן לא-ל עליון.

ג) הקשו המפרשים דלפי דקדוק הלשון הי' להפסוק לומר ומלכי צדק מלך שלם כהן לא-ל עליון הוציא לחם ויין, ומדוע אמר תחילה הוציא לחם ויין ואח"כ והוא כהן לא-ל עליון.

ד) ברוך אברם לא-ל עליון קונה שמים וארץ. יל"ד מדוע אמר כאן תיבות קונה שמים וארץ, ולא אמר בסתם שמו של הקב"ה.

ה) ברוך אברם לא-ל עליון וגוי' וברוך א-ל עליון אשר מגן צריך בידיך, מדוע הרבה כאן כ"כ הרבה בברכות, דמקודם בירך את אברהם ואח"כ את הקב"ה.

ו) אשר מגן צריך בידיך, מהו לשון מגן דקאמר כאן.

ונראה לבאר כל הדקדוקים בחדא מחתא, דהנה איתא בגמרא (שבת דף קכ"ז ע"א) גדולה הכנסת אורחים יותר מהקבלת פני השכינה.

וכבר הבאנו בארוכה בקונטרס להגדה של פסח, גודל מעלת מצות הכנסת אורחים שמכניסים אורחים לתוך הבית, והסגולות להאדם בזכות שמקיים מצוה רבה זו.

והבאנו שם עובדא שהיתה באביו של הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, הרה"צ רבי אליעזר זצ"ל, שהי' דר בכפר, והי' מכניס אורחים גדול. שליחים מיוחדים היו יוצאים בפקודתו לחזור אחרי עוברי-אורח ולהכניסם לביתו, ולאחר שהאכילם והשקם היה נותן להם גם מתנות וצידה לדרך.

התנהגותו במידת הכנסת אורחים עשתה רושם גדול למעלה והחליטו להעמידו באיזה נסיון. אמר השטן: "אני אלך ואנסנו", ואל"י הנביא אמר: "לא, כי מוטב שאני אלך". החליטו לשלוח את אליהו הנביא לשם כך.

בא אל"י הנביא ביום השבת אחר הצהרים בדמות עני עובר ושב ההולך במקלו ובתרמילו. נכנס אליו ואמר: "שבתא טבא!" ר' אליעזר לא התקצף על חוצפת העני לחלל את השבת בפניו, לא גער בו ולא בייש אותו, אלא נתן לו מיד סעודה שלישית, ובמוצאי שבת נתן לו סעודת מלוה מלכה, ולמחרת ביום הראשון נתן לו גם נדבה הגונה, ולא הזכיר לו כלל עון בואו אליו מן הדרך בעצם יום השבת עם חפציו ומטלטליו.

כשראה אליהו הנביא את התנהגותו הטובה, נתגלה אליו ואמר לו:

- דע שאנכי אל"י, ובאתי לנסותך, ובזכות שעמדת בנסיון לבלי לבייש את האורחים הבאים אליך, תזכה לבן שיאיר את עיני ישראל.

ברכתו של אל"י נתקיימה, ור' אליעזר זכה להוליד את הבעש"ט.

עוד מסופר אודות אביהם של האחים הקדושים הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע ואחיו הרבי ר' זוסיא מאניפולי זי"ע, שהיה דר בכפר בבית מזיגה, והיה מכניס-אורחים גדול.

פעם אחת באה לשם חבורה שלימה של קבצנים. בעל הבית ואשתו קיבלו אותם בסבר פנים יפות, ונתנו להם לאכול ולשתות ומקום ללון. והקבצנים ביקשו מאתם שיסיקו להם המרחץ, שירחצו בו, והם מילאו בקשתם.

והיה ביניהם עני אחד, שהיה חולה ומוכה שחין מכף רגלו ועד קדקדו, ואיש מן העניים לא רצה לרחוץ אותו. חמלה עליו אשת בעל הבית, ורחצה אותו. אמר לה המצורע:

- בשכר זה אברכך שתלדי בנים כמותי.

נצטערה האשה מאוד מאוד על דבריו: בנים כהמצורע... ויהי ככלותו לדבר, נעלמו מעיניה העגלה עם הקבצנים ועם המצורע. אז הבינו כי היה להם נסיון מד', למען זכותם בבנים קדושים. וצדיקים אמרו שהעני ההוא הי' אלי' הנביא ז"ל.

רואים אנו מזה דכשמקיימים מצות הכנסת אורחים בשלימות זוכים לגילוי אלי' הנביא ז"ל, ובשני מקרים הנ"ל אף נתברכו בבנים קדושים שהאירו את עיני ישראל באור התורה והחסידות, הבעש"ט הק' זי"ע, הרבי ר' אלימלך ואחיו הרבי ר' זושא זי"ע.

- ד -

עוד רואים אנו מזה, דע"י מצות הכנסת אורחים נתגלה בעולם כל תורת הבעל שם טוב זי"ע ותלמידי תלמידיו הרבי ר' אלימלך והרבי ר' זושא זי"ע, ועפ"י נבין גם מה שמובא בספה"ק דגל מחנה אפרים (פרשת וירא) וז"ל: קבלתי מאדוני זקני נ"ע וצלה"ה, על הענין פתח באכסניא של תורה, שהאורח הבא הוא המביא תורה לבעל הבית, ולפי האורח כך הוא ענין התורה שנתגלה לבעל הבית, עכדה"ק. והיינו כנ"ל, דזהו שהכניסו אבותיהם של הבעש"ט והרר"א והרר"ז אורחים, הביאו בזה תורה לבעל הבית, שנולדו להם בנים שהאירו את ישראל בתורתם וצדקתם, וכנ"ל.

גם רואים אנו מבי' העובדות הנ"ל, דמצות הכנסת אורחים הוא מקור הברכה, וכן כתב בספר תולדות יצחק (בליקוטי

הש"ס) בשם הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, דאורי"ח אותיות **אור ח'**, וזהו בינה שהוא מדה השמינית מתתא לעילא, שמשם מקור כל הארות מקור כל ההשפעות וישועות, מקור כל הברכות. וזהו אורח מברך (ברכות מ"ו ע"א), ולכן אמרו רז"ל (סוטה ל"ח ע"ב) כל המברך מתברך, עכתודה"ק.

וכבר הקפידו רבותינו הקדושים שבכל הדורות על מצוה רבה זו, והיו מעוררים את האנשים הצובאים על פתחיהם שיזהרו מאוד בקיום מצות הכנסת אורחים.

והוה עובדא בהרה"ק מוה"ר חיים מקאסוב זצ"ל, שבימיו הי' בכפר אחד מוכסן שקורין "ארענדאר". פעם אחת עברה דרך כפרו חבורה של חסידים ואנשי מעשה, שנסעו להרה"ק מוה"ר חיים מקאסוב זצ"ל. הם עברו דרך כפר ההוא באישון לילה ואפילה, ורצו לסור ללון בית המזיגה של הארענדאר ההוא. דפקו בביתו וביקשו לפתוח להם, אמנם בעל הבן שם אזנו כחרש, כאילו אינו שומע קול דפיקותיהם על דלתו, ולא רצה להכניסם.

החסידים התמרמרו מאוד מגודל הקור וגשם השוטף שניתך על ראשם באותו לילה, אך מה יכלו לעשות, ונסעו לדרכם הלאה.

כשבאו לקאסוב ונכנסו לחדרו של הרבי לקבל שלום, שאל אותם הרה"ק מקאסוב על סדר נסיעתם, וסיפרו לו את המאורע עם אותו מוכסן. השיב להם הרבי: "סופו שיצטרך לכהן".

לא ארכו הימים, והארענדאר ההוא בא להרה"ק מקאסוב אבל וחפוי ראש: בימים ההם הוזמן אל אדון הכפר, אשר ציוה עליו שבמשך שלושה חדשים עליו לעזוב את הכפר. כל השתדלויותיו ובקשותיו לא הועילו מאומה, ועל כן בא כעת להרבי מקאסוב לבקש עצה מפיו מה לעשות וינצל מגזירת הפריץ.

אמר לו הרה"ק מקאסוב:

- תמיד היה קשה לי: ארענדאר היושב בכפר קטן, ומתפלל בלא מנין ובלא מקוה, ואינו אומר לא אמן ולא קדושה ולא ברכו, ואינו שומע קריאת התרה, היאך יצא ידי חובתו? אמנם עיקר ההיתר על זה הוא, כי גדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה, ובמצות הכנסת אורחים המצויה בכפר הוא מתקן את הכל. ולכן, כל זמן שקיימת מצוה זו כראוי, זכות המצוה עמדה לך, ששום איש לא יכול להרע לך, אבל עתה, שכפי ששמעתי עליך באים אנשים אליך ואינך מאספסם לתוך ביתך, אם כן, מה לך איפוא בכפר? הלא טוב לך לשבת בעיר גדולה של חכמים וסופרים, ותתפלל ערב ובוקר עם מנין, ותטבול קודם התפילה במקוה, ככל החסידים והיראים.

אמר המוכסן בבכי:

- רבי, ומהיכן יהא לי פרנסה, ליתן טרף לביתי?

אמר לו הרה"ק מקאסוב:

- אם תקבל עליך מהיום והלאה, שביתך יהא פתוח לרווחה, אז ישיבך השי"ת על כנך כבתחילה, ואין שטן ואין פגע רע.

קיבל עליו המוכסן כן, לקיים מצות הכנסת אורחים בכל לבבו ובכל נפשו ובכל מאודו, ובטלה גזירת הפריץ, ונשאר הארענדאר על כנו כבתחילה.

גם ידוע העובדא, דטרם נתמנה הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע לרב, היה סמוך על שולחן חותנו, והיה דרכו לשמש את כל האורחים הרבים שהיו מתאכסנים בבית חותנו, שהיה איש עשיר ומנכבדי עירו, והוא, הרה"ק מבארדיטשוב, היה טורח בעצמו עבור האורחים, להביא להם אלומות קש לשכיבה, והיה מכין להם המצעות.

פעם אחת אמר לו חותנו:

- למה לך לטרוח כל כך בעצמך, וכי לא תוכל לתת לאיזה גוי אגורת כסף שישא את חבילות הקש?

השיב לו הרה"ק מבארדיטשוב:

- וכי נכון לכבד עכו"ם במצוה רבה כזו, ועוד לשלם לו שכר בעד המצוה?

כמו כן מסופר אודות הרה"ק מרוזין זי"ע, שבימיו גר שוחט בעיר אחת, שהי' מחסידי הרה"ק מרוזין. לימים מתנה עליו אשתו ונשא אשה אחרת, והיא לא נתנה לו להכניס אורחים לביתה.

סיפרו זאת לרבו הרה"ק מרוזין. אחר איזה זמן, כשבא השוחט אל רבו מרוזין, שאלו הרבי על השינוי שחל בהתנהגותו כלפי האורחים. השיב השוחט להרבי מרוזין:

- מה ביכולתי לעשות, הלא אשתי אינה מסכמת לכך שאכניס אורחים לתוך ביתי. כלום עלי לגרש את אשתי בשביל זה?

אמר לו הרה"ק מרוזין:

- כתיב (שמות ט"ו, כ"ג) כי מרים הם על כן קרא שמה מרה. פי' כי מרים הם, הם בעצמם אנשים מרים ואינם רוצים להכניס אורחים לביתם, ואומרים שכל זה באשמת נשותיהם, על כן קרא שמה (של אשתו) מרה, שאומר הבעל שאשתו היא מרת נפש ואין דעתה מסכמת להכניס אורחים לתוך ביתה, אך באמת מרים הם, ע"כ תוכן הסיפור.

ובאמת איתא במדרש שמואל (אבות) ובספרי החיד"א (על מסכת אבות) לבאר הסמיכות במשנה (אבות פרק א' משנה ה') יוסי בן יוחנן איש ירושלים אומר, יהי ביתך פתוח לרוחה ויהיו עניים בני ביתך, ואל תרבה שיחה עם האשה, באשתו אמרו וכי. וצ"ב הסמיכות בין הך מימרא יהי ביתך פתוח לרוחה וכי לסיפא של המשנה, ואל תרבה שיחה עם האשה.

ומפרשים הכוונה עפימ"ש שאחז"ל (בבא מציעא דף פ"ז ע"א) מכאן שאשה עיני צרה באורחים. ע"כ, וכיון שאשה עיני צרה באורחים, עדיף לו להבעל שלא ידבר עם אשתו אודות מצוה רבה זו של הכנסת אורחים. וזהו שאמר התנא, יהי ביתך פתוח לרוחה ויהיו עניים בני ביתך, אמנם התנאי

על זה הוא, **ואל תרבה שיחה עם האשה, באשתו אמרו וכו'**, שלא תרבה לדבר עם אשתך אודות הכנסת אורחים, כיון שעניני צרה באורחים, עי"ש.

ועל דרך זה איתא מהרה"ק הרבי ר' מענדעלע מרימנוב זי"ע לבאר דברי רז"ל הנ"ל שגדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני השכינה, היינו כיון דאמרו רז"ל (סוטה דף י"ז ע"א) איש ואשה שזכו שכינה ביניהן, וכיון שהאשה עיניה צרה באורחים יותר מן האיש כנ"ל, אם כן יתכן שבגלל קיום מצות הכנסת אורחים תהיה מריבה ביניהם ויגרמו לשכינה שתסתלק מהם. ועלול בעלה להמנע מהכנסת אורחים כדי למנוע סילוק השכינה מביתו, ולכן אמרו שגדולה הכנסת אורחים מקבלת פני השכינה, כלומר דכדאי לקיים מצות הכנסת אורחים אפילו כשיכניס עצמו לחשש שתסתלק השכינה ממנו, ע"כ תוכן דבריו הקדושים.

והנה הראש וראשון שהי' עוסק במצות הכנסת אורחים היה אברהם אבינו ע"ה, וכמובא באורך בפסוקים שבתחילת פרשת וירא, ועיין רש"י שם על פסוק פתח האהל, לראות אם יש עובר ושב ויכניסם לביתו, כחום היום פירש רש"י הוציא הקב"ה תמה מנרתיקה שלא להטריחו באורחים, ולפי שראוהו מצטער שלא היו אורחים באים הביא מלאכים עליו בדמות אנשים, ע"כ.

וזהו שכתב הרע"ב על המשנה הנ"ל באבות (פ"א מ"ב) יהי ביתך פתוח לרוחה - ומבאר הרע"ב שיהא כמו **ביתו של אברהם אבינו**.

ובספר החיים (לאחיו של המהר"ל מפראג זצ"ל, מאמר פרנסה וכלכלה פרק ד') כתב שצריך שיהא ביתו של אדם פתוח לרווחה לכל אורח הבא לבקש אכסנאי, כי לא נקרא בית רק על שם בואו שם, ואז הוא בית של ברכה, והוא בית רבתי שבה מתחיל התורה.

ועיין במסכת דרך ארץ זוטא (פרק ט') יהי ביתך פתוח לרוחה, כדי שלא יחסר מזונותיך, הוי זהיר בדלתי ביתך שלא יהיו נעולות בשעה שאתה מיסב באכילה ובשתיה, מפני

שדלתי ביתך מביאין אותך לידי עניות. והכוונה בזה, דאם הבית הוא נעול ואין מכניסים לתוכו אורחים, בא לידי עניות ח"ו, משא"כ אם מכניס אורחים לתוכו, זוכה להניח ברכה לתוך ביתו.

ויש לומר בדרך רמז, **יהי ביתך פתוח**, שיהיו דלתות ביתך פתוחות לבני אדם, שיהיו אורחים סמוכים על שולחנך, ואז ממילא **לרוחה**, תזכה לרוחה שלא יחסר לך מאומה, בשכר מצות הכנסת אורחים אשר היא אחת מהמצוות שאדם אוכל פירותיהן בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא.

ובגמרא שבת דף קכ"ז הנ"ל משמע דהכנסת אורחים היא מכלל מצות גמילות חסדים, דזה לשון רש"י שם (ד"ה הני) הני נמי בהני שייכי - **הכנסת אורחים וביקור חולים היינו גמילות חסדים**. ובסוכה (דף מ"ט ע"ב) איתא, גדולה גמילות חסדים יותר מן הצדקה, שהצדקה בממונו, וגמילות חסדים בין בגופו בין בממונו. צדקה לעניים, גמילות חסדים בין לעניים בין לעשירים.

ובספר אהבת חסד להחפץ חיים זצ"ל (ח"ג פרק א') כתב דגמילות חסדים שבגופו כולל כל הדברים שאדם מטיב לחבירו ע"י שהוא מטריח גופו לזה - רצונו לומר הכנסת אורחים, ביקור חולים, משמת חתן וכלה, הלויית המת וקבורתו וכו'. ובמהרש"א (ברכות דף י" ע"ב, ד"ה הרוצה) כתב שהכנסת אורחים היא המצוה הגדולה בגמילות חסדים. ועיין בספר יש נוחלין (זהירות צדקה והמעשר, בהג"ה אות כ"ו) שהעלה שבהכנסת אורחים עניים תרתי הוא דקעבד - צדקה וגמילות חסדים, עיין שם.

ועיין בספה"ק דגל מחנה אפרים (ליקוטים ד"ה יש לומר) שכתב טעם שאין אומרים לשם יחוד על מצות הכנסת אורחים, כי גדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה, ולכן אין שייך לומר לשם יחוד.

ועיין בספה"ק מאור ושמשי בריש פרשתינו (ד"ה ויאמר ה' אל אברם לך לך וגו') ופירש"י לפי שהדרך גורמת לשלושה דברים - ממעטת פריה ורביה וממעטת את הממון וממעטת

את השם, לכך הוצרך לשלושה ברכות הללו שהבטיחו, על הבנים ועל הממון ועל השם.

וכתב במאור ושמש וז"ל, "דהנה ידוע כי הצדיק כשהוא יושב בביתו מתקרבין אליו כמה בני אדם לשמוע ממנו תורה ומוסר ושידריכם לעבודת ה', ויש לפעמים אצל הצדיק אלפים נפשות שבאים אליו לשמוע ממנו תורה ומוסר, וממילא כשבאין אליו הרבה בני אדם הוא מכניס אותם בביתו להאכילם ולהשקותם, כמאמר התנא (אבות פ"א, מ"ה) יהי ביתך פתוח לרווחה, ויש לו הוצאות הרבה עליהם. אמנם כשהצדיק נוסע בדרך, אינו יכול לקרב הרבה בני אדם מכמה טעמים, וגם מטעם שאינו יכול להכניסם ולהאכילם כדרכו בביתו. נמצא כשאמר הקדוש ברוך הוא לאברהם לך לך, היה מתיירא שלא יהיה ביכולתו להתנהג בדרך כמנהגו בביתו - לקיים הכנסת אורחים כאשר היה מקיים בביתו, וגם לא יתקרבו אליו הרבה בני אדם בדרך, כאשר עינינו רואות שאי אפשר לקרב בדרך כל כך כמו בביתו, וגם מחמת ההוצאות בדרך לא יוכל להכניסם כדרכו בביתו - על כן הבטיחו הקדוש ברוך הוא בהבטחות אלו, היינו ואעשך לגוי גדול, רצונו לומר שיתקרבו אליך הרבה בני אדם בדרך כמו בביתך ויותר, וגם מה שאתה מתיירא שלא תהיה יכול להכניסם ולהשקותם בדרך כמו בביתך מחמת הוצאות הדרך, על זה הבטיחו ואברכך בממון וכו', וק"ל, עכלה"ק.

ועל פי דבריו יש לפרש מאמר רז"ל על פסוק האמור בשמואל הנביא, כי שם ביתו, בכל מקום שהלך שם ביתו עמו. ויש לומר הכוונה, דבכל מקום שהלך השתדל לקיים שם מצות הכנסת אורחים כאילו הוא בביתו, וכדברי המאור ושמש דזו היתה הבטחת הקב"ה לאברהם אבינו, שיתן לו ממון גם בהיותו בדרך כדי שיוכל לקיים מצות הכנסת אורחים כראוי גם בדרך. וזהו הכוונה בכל מקום שהלך שם ביתו עמו, שהתנהג בענין מצות הכנסת אורחים כמו שהוא בביתו, ודו"ק.

ובשלי"ה הקדוש (פרשת וירא ב"נר מצוה) שכתב וזה לשונו: "הכנסת אורחים המוזכר בפרשה זו בפירוש, הוא

מצוה אע"פ שאינה מצוה פרטית מתרי"ג מצוות, מכל מקום היא בכלל מצוות עשה דוהלכת בדרכיו וכו', נוסף על שהיא מעלה גדולה ממעלת המדות, וזה לך האות שהאריכה התורה בסיפור הכנסת אורחים דאברהם אבינו, ורמזה לנו מענין שכרה, שכל מה שעשה בעצמו לאורחים, עשה הקב"ה בעצמו ובכבודו לבניו, ומה שעשה על ידי שליח יוקח נא וגו', עשה הקב"ה על ידי שליח, ולא תימא שהיא מדה, אלא המקיים אותה מקיים מצות עשה דוהלכת בדרכיו, ויש לו שכר כמצווה ועושה ככל מצוה מן תרי"ג מצוות, וזה כי הקב"ה מכניס אורחים בכל זמן ועידן, בכל שעה ובכל עת ובכל רגע, כי אם לא היה מכניס אורחים ברגע כמימרא, היה העולם אבד, רצוני לומר כי כל העולם אורחים הם לגבי השי"ת כאורח נטה ללון, כי גרים אנחנו והוא מכניס קיומם, בהשפע שמשפיע עליהם, וכהרף עין אם לא השפיע עליהם והכניסם לקיום, אז הכל אבד, וזהו הענין שפירש הכתוב באורך מעלת הכנסת אורחים שהיתה באברהם, ושהוא גדול מהקבלת השכינה, כדאיתא במסכת שבת גדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני שכינה", עכלה"ק.

והנה ידוע ומפורסם העובדא (המובא בספר עשר אורות) שהרה"ק מוה"ר מאיר מפרימישלאן זי"ע התוועד פעם עם הגאון מוה"ר שלמה קלוגער זצ"ל המגיד מבראדי, ואמר לו הרבי ר' מאיר'ל, כתוב בתורה **ומלכי צדק מלך שלם** וגו', דלכאורה קשה מדוע לא כתיב ומלכי צדק מלך שלם כהן לא-ל עליון הוציא לחם ויין.

וביאר דכאשר שני צדיקים מתוועדים יחדיו לומד כל אחד מחבירו מדות הטובות שיש בו. והנה שם בן נח הי' נשגב בעמוד התורה, שהי' עוסק בתורה בבית מדרשו כידוע, ואברהם אבינו ע"ה הי' נשגב במדת גמילות חסדים והכנסת אורחים.

וזה פי' הכתוב, **ומלכי צדק מלך שלם**, היינו שם בן נח, הוציא (מלשון מוציא ניצוצות) לחם ויין, פי' שהוציא ולמד מאברהם אבינו ע"ה דרך הטוב מה שנותן לחם ויין לכל האורחים, והוא, פי' ואברהם אבינו ע"ה, הנה הוא למד מן

שם בן נח, כהן לא-ל עליון, כלומר מה שלומד תורה תמיד, עכתודה"ק (מובא בספר עשר עטרות).

- ח -

ועל פי דרכו בקודש יש לפרש הפסוק עוד לפי דרכינו באופן אחר קצת, ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין, שקיים מצות הכנסת אורחים במה שכיבד את אברהם אבינו בלחם ויין, ועיי"ז זכה לגילוי אלי' ז"ל כנ"ל, ואלי' נקרא כהן כמאמרם ז"ל (ועי' בהנדפס) פנחס זה אלי', וזהו והוא כהן לא-ל עליון, פי' שע"י מצות הכנסת אורחים זכה לגילוי אלי' שהוא כהן לא' עליון, ולזה יכול לזכות כל אחד שמקיים המצוה כדבעי, לזכות למדרגה גדולה להיות כהן לא-ל עליון, ודו"ק.

וכעת נבוא לבאר כל הדקדוקים. מה שהקשינו (קושיא אי') לשם מה מודיענו הכתוב שמלכי צדק הי' מלך, יתורץ בפשטות, דהרי מובא בספרי הקדמונים דכל מעשה וסיפור שנכתב בתורה לא נכתב בגלל סיפור דברים בעלמא, אלא להורות לנו את הדרך בה נלך (וידוע מ"ש המהר"ל תורה מלשון הוראה), ולזה מודיענו הכתוב ומלכי צדק מלך שלם, שאף שהי' מלך, ומלכותו היתה בשלימות, מכל מקום לא חסך בעד כל טירחא וקיים בעצמו מצות הכנסת אורחים, הוציא לחם ויין, שבעצמו הוציא לחם ויין, ולא נתן רק לעבדיו לקיים מצוה זו אלא שקיימה בעצמו.

והוא ע"ד המסופר על הרה"ק בעל מאיר נתיבים זי"ע אבד"ק אסטראה (תלמיד הבעל שם טוב הקדוש זי"ע) שנסע בעגלה לפני חג הפסח לקיים מצות מים שלנו למצות מצוה, ועל הדרך ראה את הרה"ק רבי ייבי מאסטראה זי"ע שהולך רגלי לשאוב מים שלנו, וכיבד המאיר נתיבים את רבי ייבי שיעלה על עגלתו ויסעו ביחד, ואמר לו רבי ייבי, שמצוה קדושה כמו מצה וכל פרטיה, אינו רוצה ליתן להסוסים (המושכים את העגלה) לקיימה, ורוצה לקיימה בעצמו. כששמע בעל מאיר נתיבים את דברי רבי ייבי, ירד מן העגלה והלכו ביחד לשאוב מים שלנו.

וזהו הוציא לחם ויין, שמלכי צדק שהוא שם, רצה בעצמו לקיים מצות הכנסת אורחים וע"כ הוציא בעצמו לחם ויין.

ויתיישב גם קושייתנו (קושיא ב') מדוע הזכיר הכתוב כאן שהוא כהן לא-ל עליון. ולפי הנ"ל ניחא, דהכתוב רוצה להודיענו דאף שהוא כהן לא-ל עליון, איש מכובד, מ"מ לא חסך כל טירחא לקיים בעצמו מצוה רבה זו של הכנסת אורחים.

עוד בא הכתוב להודיענו, דאל ידאג האדם שע"י הכנסת אורחים יתבטל מתורה ותפילה, רק מ"מ יקיים מצוה זו בשלימות, כי אחז"ל גדולה הכנסת אורחים מקבלת פני השכינה, וכבר הבאנו בכמה מקומות מ"ש בתולדות יעקב יוסף בשם הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, דהכוונה בזה גדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני השכינה, אף אם מתבטל עי"ז מתורה ותפילה או משאר מצוות, מ"מ גדולה הכנסת אורחים.

וזהו כוונת הכתוב, ומלכי צדק שלם הוציא לחם ויין והוא כהן לא-ל עליון, שעדיין נשאר במדריגתו שהוא כהן לא-ל עליון, ולא נפל ממדריגתו אף שהי' עוסק במצות הכנסת אורחים.

וי"ל עוד טעם עדי"ז מדוע השמיענו הכתוב והוא כהן לא-ל עליון, עפימ"ש בספר החיים (להרה"ק ר' חיים ב"ר בצלאל זצ"ל, אחי המהר"ל מפראג זצ"ל, ספר פרנסה וכלכלה פ"ג) דקיום מצות הכנסת אורחים וצדקה הוא בחינת מזבת, עי"ש.

ועפי"ז יש לפרש משחז"ל (סוף מסכת חגיגה) דבזמן שביהמ"ק קיים מזבח מכפר, ועכשיו שולחנו של אדם מכפר, והיינו דשולחנו של אדם הוא בבחינת מזבת. ועפי"ד ספר החיים הנ"ל י"ל דקאי על שולחנו של אדם פי' כשאדם מכניס אורחים ומאכילם על שולחנו, אז הוא בבחינת מזבת, ודו"ק.

ועדי"ז יש לפרש ג"כ הרמז במה שהיו זוקפים ערבה להקיף מזבח, כדתנן (סוכה דף מ"ה ע"א) מצות ערבה כיצד מקום היה למטה מירושלים ונקרא מוצא יורדין לשם ומלקטין משם מורביות של ערבה ובאין וזוקפין אותו בצדי המזבח. דלכאורה יש לדייק מדוע עשו כן דוקא עם הערבה.

אך להנ"ל מובן שפיר, דהנה איתא במדרש רבה פרשת אמור דד' מינים הם נגד ד' כתות שבישראל, וערבה הוא נגד אותן שהם במדרגה פחותה, שאין בהם לא תורה ולא מעשים טובים, כמו הערבה שאין בה לא טעם ולא ריח, אמר הקב"ה יאגדו אלו עם אלו ויכפרו אלו על אלו, עיי"ש.

ולפי"ד ספר החיים דהכנסת אורחים וצדקה הוא בבחינת מזבח, מובן שפיר ענין **שזוקפין הערבה לגבי מזבח**, פי דהכנסת אורחים (שהוא בבחינת מזבח) הוא מצוה שגם אותן אנשים מישראל שהם בבחינת ערבה יכולים ג"כ לקיימה, ועי"ז יש להם ג"כ זקיפה וקימה, דמצוה גוררת מצוה, וזה יגרום להם לקיים גם מצוות אחרים.

ובזה נבין ג"כ מ"ש הכתוב, ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין, וזהו הי' ג"כ עבודתו של **והוא כהן לא-ל עליון**, אמר הפסוק **והוא** שהוא לשון נסתר (עיין שיטה מקובצת ב"מ דף ה' ע"א בפסוק אשר יאמר כי הוא זה), דהכתוב מלמדינו דכל אחד ואחד, לא רק שם בן נח, יכול להיות בבחינת **כהן לא-ל עליון** ע"י מצות הכנסת אורחים, שהוא דוגמת המזבח, ועי"ז האדם המקיימה הוא בבחינת **הכהן** שמקריב קרבנות על המזבח.

עוד יש לומר לשם מה משמיענו הכתוב כאן **והוא כהן לא-ל עליון**, עפימ"ש המאירי בשבת (קכ"ז שם) וז"ל: לעולם ישתדל אדם בהכנסת אורחים, שאין לך מצוה גדולה ממנה.

וז"פ הוציא לחם ויין **והוא כהן לא-ל עליון**, דעיקר עבודתו לאי עליון היתה מה שהוציא לחם ויין, שאין לך מצוה גדולה ממנה.

וכעת נבוא לתרץ קושיא ג', שהקשינו מדוע הקדים הכתוב לספר הוציא לחם ויין טרם אמרו והוא כהן לא-ל עליון.

וי"ל עפ"י הגמרא הנ"ל גדולה הכנסת אורחים יותר מהקבלת פני השכינה. ע"כ הזכיר הכתוב קודם מה שהוציא לחם ויין, ורק אחר כך אמר והוא כהן לא-ל עליון, לרמז דמצות הכנסת אורחים יש לה דין קדימה להקבלת פני השכינה, היותו כהן לא-ל עליון.

ויש לומר עוד ע"ד אחר קצת, בהקדם עובדא שהי ברב אחד שבא לעיר ראדין, ופגש בו החפץ חיים זצ"ל ברחוב והרב הוא שאלו אם יוכל להתאכסן אצלו, ואמר החפץ חיים בודאי, מדוע לא, ובא לביתו של החפץ חיים, אשר קירבו מאוד והאכילו והשקה אותו כראוי.

אחר כך הלכו לבית הכנסת להתפלל, ושאל הרב ההוא את אחד המתפללים מי הוא החפץ חיים, והראה לו המתפלל שהחפץ חיים הוא איש פלוני. ונתבהל הרב ההוא מאוד, דהרי הוא הי בעל אכסניא שלו. ושאל את החפץ חיים מדוע לא אמרתם לי שהנכם החפץ חיים, ואז לא הייתי מתאכסן אצלכם כי חלילה לי מלהשתמש עם תלמיד חכם.

השיב לו החפץ חיים, שע"כ לא גילה לו מי הוא, כי רצה לקיים מצות הכנסת אורחים בפשטות, כאיש פשוט, ואם הי מגלה לו שהוא החפץ חיים, בודאי לא הי רוצה שישמשו, ע"כ תוכן הסיפור (מובא בספר המאורות הגדולים).

ועפ"י מובן ג"כ מ"ש הכתוב ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן לא-ל עליון, דבתחילה אמר הוציא לחם ויין, לרמז שאין לגלות תחילה מי הוא, רק לקיים מצות הכנסת אורחים כצורתה וכהווייתה, אף אם אין האורח מכירו, ואחר כך יכול לגלות להאורח מי הוא, והוא כהן לא-ל עליון, והבן.